

ACTRICE WILLEMIJN ZEVENHUIJZEN OVER
HET EIND VAN HET BEGIN VAN HET EINDE

DE KRACHT VAN VERBEEELDING

Theater Artemis tart sinds Jetse Batelaan aan het roer staat met spannende, grappige en vaak absurdistische voorstellingen alle theaterwetten. Verwachtingen worden ondermijnd, waardoor je als kijker voortdurend op het verkeerde been staat. De grootste grap van dat alles: het werkt als een tierelier. Iedereen, jong en oud, gaat moeiteloos mee in Batelaans bizarre, maar hoogst vermakelijke wereld. Voorstellingen als *Hoe de grote mensen weggingen en wat er daarna gebeurde*, *Oorlog*, (.....) *Een voorstelling die schijnt heeft aan zijn eigen vage titel* en *Het verhaal van Het Verhaal* werden met vier en vijf sterren ontvangen in de pers. Niet voor niets wordt Batelaan gerekend tot een van de grootste theatervernieuwers van deze tijd.

Actrice Willemijn Zevenhuijzen – sinds vorig jaar toegetreden tot de harde kern van Theater Artemis – speelde mee in een aantal eerdere voorstellingen en is dus bekend met het bijltje waarmee Batelaan hakt. Hoogste tijd dus om haar om uitleg te vragen. Want ook nu denk je vooraf bij het lezen van de voorstellingstekst: waar gaat dit over? Het eind van het begin van het einde? Een voorstelling in z'n achteruit? Willemijn! Help!

“Ja, de voorstellingen van Jetse laten zich inderdaad lastig in woorden vangen” begint Willemijn weinig hoopvol. “Dat komt omdat ze weliswaar hele essentiële onderwerpen aansnijden, maar niet per se verhalend zijn en vaak verschillende lagen hebben. Er gebeurt dus heel veel. Neem bijvoorbeeld (.....) *Een voorstelling die schijnt heeft aan zijn eigen vage titel*. Daarin bespreken drie pubers een theatervoorstelling die ze met de klas hebben bezocht. De vraag waar het allemaal om draait: wat hebben ze nu eigenlijk gezien? Tegelijk ziet het publiek de voorstelling waarover zij het hebben. Dat soort dubbelingen zorgen ervoor dat het soms heel absurdistisch wordt. In die voorstelling speelden we met vragen als: Is wat ik zie en ervaar echt? Wat is eigenlijk echt? En wat is nep? Existentiële vragen die voor pubers die nog midden in hun zoektocht naar houvast zitten heel herkenbaar zijn.”

Is absurdisme dé manier om dat soort essentiële onderwerpen aan te pakken?

“Ja dat denk ik wel. Toen Jetse met het idee kwam om een voorstelling over oorlog te maken voor zesplussers, denk je in eerste instantie: waarom zou je jonge kinderen lastigvallen met zo'n thema? ➤

► Tegelijk weten we allemaal dat het een onderwerp is dat zijdelings, bijvoorbeeld via de tv, ook hun wereld binnenkomt. Dus als je het er dan over hebt, moet je ook eerlijk zijn. Maar wat jij en ik over oorlog weten, staat waarschijnlijk niet eens zo ver af van het niveau waarop een kind daarover nadenkt. Wij hebben immers nooit een oorlog meegemaakt. Gelukkig. Dus leggen we oorlog niet uit, maar gaan we het in kleine stukjes hakken. Wat gebeurt er in een oorlog? Er is chaos, geschreeuw, er vallen dingen in puin, noem maar op. Zo zijn we de voorstelling ook begonnen: met een decor dat instort. Daarnaast hebben mensen in een oorlog het moeilijk. Dus ging veel bij wat wij op toneel deden ook moeizaam.”

Goed, laten we ons wagen aan de voorstelling waarmee jullie begin november naar Groningen komen, *Het eind van het begin van het einde*. De ondertitel luidt: *Een voorstelling is z’n achteruit*. Kun je vertellen waar het over gaat?

“Het is een familievoorstelling en eh... tja dat is dan ook weer zo moeilijk uit te leggen. Ook nu zijn er verschillende lagen. Het verhaal speelt zich af ergens in de toekomst. In eerste instantie zie je hoe technici een decor afbreken, maar dan in z’n achteruit. Dus eigenlijk bouwen ze het op. Tussendoor zie je hoe iemand van het theater een rondleiding geeft aan twee projectontwikkelaars. Het theater staat namelijk al een hele tijd leeg. De rondleider vertelt wat er vroeger allemaal in het gebouw gebeurde, maar die projectontwikkelaars zijn hele saaie mensen zonder ook maar een greintje verbeelding. Ze raken er eigenlijk alleen maar van in de war. Daar weer omheen speelt een verhaal over een wereld die overwoekerd is door de natuur en waarin geen mensen meer wonen. Dat verhaal wordt verteld met woorden die je groot voorbij ziet komen. Dus als kijker lees je bijvoorbeeld ‘donker woud’ en maak je daar in je hoofd direct een beeld bij. Met die verbeelding spelen we op verschillende lagen. Volg je het nog?

Eh... ik geloof van wel. Ik zag trouwens de teaser, die heeft best wel iets duisters.

“Hmm ja, een beetje wel misschien, maar de voorstelling heeft een hoopvolle twist. Een wereld waar geen mensen zijn, klinkt natuurlijk niet heel erg leuk. En zonder mensen is er ook geen verbeelding. En geen theater. Maar het gaat ook heel erg over wat mensen doen en hoe onmisbaar ze eigenlijk zijn. Over de kracht van fantasie en je kunnen inleven. Als je iets hoort of leest, ontstaat er in je hoofd ook een beeld. Als je naar theater kijkt, zie je iets anders dan er daadwerkelijk is. Verbeelding is zoiets moois aan mensen. Kunnen fantaseren en uit het niets iets bedenken dat er in de tastbare wereld niet is. Het helpt ons om de uitdagingen en problemen in het leven aan te kunnen. Dat vind ik een hele mooie, hoopvolle gedachte.”

Wat is jullie rol bij het maakproces. Ik neem aan dat Jetse het niet allemaal van a tot z uitdenkt.

“Deels ontstaan de voorstellingen tijdens het maken, deels bedenkt Jetse het. Hij heeft een heel goed hoofd wat dat betreft en weet heel goed waar hij naartoe wil. Maar op spelniveau gebruikt hij ons als sparringpartners. Ik doe een beroep op mijn intuïtie om te spelen wat hij nodig heeft. Maar het is nou ook weer niet zo dat we urenlang staan te improviseren. Juist omdat onze voorstellingen complex zijn en we constant spelen met de verwachtingen van het publiek is het ook veel puzzelen.”

De voorstellingen van Theater Artemis krijgen fantastische recensies. Maar wat zijn eigenlijk de reacties van de kinderen? Hoe reageerden de zesplussers op *Oorlog*? En herkenden jongeren zich in de zoekende pubers uit (.....)?

“Over *Oorlog* waren de kinderen heel enthousiast. Vooral als we ze op een bepaald moment in de voorstelling de oorlog verklaren. Dat is natuurlijk superspannend. Tegelijk doet het ook wat met ze, want er is ruzie en er raakt iemand gewond. Bij de voorstelling (.....) merkten we dat voor veel jongeren een vraag als ‘ben ik hier wel echt?’ heel herkenbaar is. En die zogenaamde zelfverzekerde pubers kwamen ook goed over. Niet dat ze zichzelf er direct in herkenden, maar ze hadden wel allemaal een jongen of meisje in de klas die op een van de personages leek.”

Wat heeft theater jongeren te bieden in een wereld van YouTube, games en TikTok?

“Dat het live is natuurlijk. Dat is de grote winst van theater. Je kunt bezoekers heel direct aanspreken. Natuurlijk heb je online ook wel contact met elkaar, maar dat is voor mij toch echt anders dan gewoon live in het theater.”

Hebben we nu eigenlijk wel genoeg gezegd over jullie nieuwe voorstelling?

“Weet je, volgens mij moet je gewoon lekker onbevagen naar de voorstelling gaan. Niet te veel vooraf proberen te begrijpen, maar straks in de zaal zelf ervaren wat het allemaal met je doet.” ✕

THEATER ARTEMIS / HET ZUIDELIJK TONEEL & HETPALEIS

HET EIND VAN HET BEGIN VAN HET EINDE (8+)

Onder een dik pak sneeuw zou een voorstelling te zien moeten zijn. Althans, dat zeiden ze bij de kassa toen we de kaartjes kochten. Plotseling dwarrelen er sneeuwvlokjes omhoog en komt er iets tevoorschijn dat lijkt op een lege toneelvloer. Is dit het begin? Is dit het einde? Hallo...?

Deze familievoorstelling voor iedereen vanaf acht jaar start waar normaal alle anderen eindigen: acteurs naar huis en alle spullen in de vrachtwagen. Klaar om door te rijden naar het volgende theater. Maar wat als er ondertussen helemaal geen theaters meer zijn? *Het eind van het begin van het einde* probeert als voorstelling wanhopig nog iets voor te stellen. Misschien is het allerlaatste verhaal nog te redden of is er zelfs een weg terug. Wie helpt er mee?

**ZONDAG 8 NOVEMBER, 14.30 UUR
SPOT/STADSSCHOUWBURG**